No. 1376

DE TIJD.

1376

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

1851.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

VRIJDAG, 31 OCTOBER.

AMSTERDAM, 30 October.

De physiologische eenheid van ligchaam en ziel.

II.

De voornaamste grief, welke prof. Schneevoogt heeft tegen de zielkunde, gelijk zij tot heden beoefend werd, is, dat zij niet het onmogelijke gedaan heeft, dat zij namelijk niet in het licht heeft gesteld, *hoe* en *op welke wijze* de wisselwerking plaats heeft tusschen ligchaam en ziel. Door de physiologie leert men, bijv. *hoe* de spijzen, welke wij nuttigen, in bloed omgezet worden; *door welke wetten* het ademhalingsproces beheerscht wordt, enz. De zielkunde echter is tot heden steeds in gebreke gebleven ons te zeggen, *hoe* in de hersenen, als Raspail het noemt, »de gedachten worden afgescheiden;" en dat is een verzuim, wat haar, naar het oordeel van den heer Schneevoogt, tot een ernstig verwijt mag gemaakt worden. Haar intusschen niet-alleen; ook den natuurkundigen. De voornaamste zijde van 's menschen wezen, zijne psychische uitingen, lieten zij, de eene en de anderen, genoegzaam onbehartigd. »De *oorsprong*, de *aard* en het *wezen* der psychische uitingen; het *gevoel* met al zijne wijzigingen,... en hoeveel meer nog *de hoogere denkvormen*, het *scheiden* en *verbinden*, het *oordeelen* en *besluiten*, dat alles bleef nagenoeg zonder eenige toelichting. De afhankelijkheid dier psychische uitingen van, of althans haar verband met, en hare betrekking tot het ligchamelijke poogde men alleen te verklaren of aan te toonen door hypothesen." Dat is het alzoo wat den hoogleeraar ergert, dat al deze »psychische uitingen" zonder eenige toelichting gebleven zijn; dat »de *oorsprong*, de *aard* en het *wezen* dier psychische uitingen" en al dat overige, vooral ook »hare afhankelijkheid van het ligchamelijke," niet anders dan »door hypothesen" verklaard en aangetoond zijn.

Het onderzoek komt hier te pas, of des heeren Schneevoogt's verwijt billijk is; of het hem voegt aan de zielkunde te verwijten, dat zij zich niet heeft weten op te heffen tot den rang der exacte wetenschappen; of haar dit wel ooit mogelijk zal zijn. Het is opmerkelijk dat wij, geheel in onzen geest, op deze punten met de eigen woorden van den heer Schneevoogt kunnen antwoorden. Tot welke bekentenissen toch voelt hij zich niet op verschillende plaatsen van zijne Inwijdingsrede gedwongen! »Niet eene natuurwet, erkent hij-zelf, is eigenlijk te *verklaren*. Men kan ze alleen uit het standpunt der verschijnselen opmaken (blz. 42)." »Het is zoo, zegt hij elders, de vraag, *hoe* het gevoel in de zenuwen opgewekt wordt: *hoe* het zich op de in de hersenen aanwezige zenuwdraden overplant en dáár in bewustzijn overgaat" — de beantwoording van welke vraag toch eigenlijk van de zielkunde gevorderd werd; zij moet »de afhankelijkheid der zielsuitingen van het ligchamelijke, of althans haar verband daartoe" verklaren! — »die vraag zal wel altijd onbeantwoord blijven (blz. 31)." Teregt vermaant hij dan ook als volgt: »Zoo lang de anatomie en physiologie der hersenen op dien lagen trap staan, als waarover wij ons tot op heden te beklagen hebben, zóó lang bestrijde de physioloog de zucht om alles, tot den laatsten term toe, te willen oplossen; zóó lang bekenne hij het, dat de verklaring, *hoe de materie kan denken, onmogelijk is* (blz. 40)." Dat zijn uitmuntende woorden, getuigenis gevende van wetenschappelijke bescheidenheid. Hoe is het echter mogelijk, dat, wanneer men zoo juist het menschelijk onvermogen weet te waardeeren, wanneer men zoo rondborstig durft erkennen, dat »de vraag, *hoe* het gevoel in de zenuwen opgewekt wordt; *hoe* het zich op de in de hersenen aanwezige zenuwdraden overplant en dáár in bewustzijn overgaat, wel altijd onbeantwoord zal moeten blijven," — hoe is het mogelijk, dat men dan op het eigen oogenblik niet schroomt aan de zielkunde te verwijten, dat zij niet heeft gedaan, wat men zelf ondoenlijk verklaart! Dat is eén van die raadsels, welker oplossing niet van deze plaats is, doch waarvan de sleutel spoedig zal gevonden worden, indien men zich herinnert, dat het alleen aan de waarheid eigen is zich-zelve steeds gelijk te blijven.

De heer Schneevoogt werpe ons hier niet tegen, dat wij te zijnen opzigte onbillijk zijn; dat hij niet uitdrukkelijk van de zielkunde het onmogelijke gevorderd heeft; doch dat hij haar alleen ten verwijt maakt, bij hare verklaringen, in plaats van uit zinnelijk waargenomen feiten, altijd uit veronderstellingen voortgeredeneerd te hebben. Wij hebben ons antwoord op deze tegenwerping gereed. En dat antwoord strekt om deze tegenwerping niet ontvankelijk te verklaren. In de eerste plaats herinneren wij, dat van de zielkunde *wél* het onmogelijke gevorderd is geworden. Zij moet niet slechts »den *oorsprong*, den *aard* en het *wezen* der psychische uitingen, het *gevoel* met al zijne wijzigingen,... de hoogere *denkvormen*, het *scheiden* en *verbinden*, het *oordeelen* en *besluiten*, maar ook de *afhankelijkheid* dier zielsuitingen van, of althans haar *verband* met en hare *betrekking* tot het ligchamelijke" verklaren! Zegt de heer Schneevoogt, daarenboven, niet op eene andere plaats van zijne rede: »Even als de physiologie zich beijvert, de verrigtingen der verschillende organen te leeren kennen, en zich rekenschap tracht te geven, *hoe* de bloedsomloop, de ademhaling, de spijsvertering geschieden; welke veranderingen daarbij in het georganiseerde wezen plaats vinden; van welke omstandigheden die veranderingen afhangen; zoo ook behoort de psychologie *de wijze* op te sporen, *waarop* het *gevoelen*, *voorstellen* en *willen ontstaan*; maar tevens *welk aandeel de organen daaraan hebben*, van welke omstandigheden zij afhangen, door welke zij gewijzigd en veranderd worden.... Zij dringe door tot *de organen, waardoor het gevoelen bewerkt wordt, waardoor het willen zich openbaart* (blz. 10 en volg.)." Ten andere vragen wij, verder, naar de gronden der bevoegdheid, om alle psychologie te veroordeelen, die niet op zinnelijk waargenomen feiten berust? Die bevoegdheid wordt in de Inwijdingsrede wél verondersteld, wél bij herhaling als een *axioma* vooruitgezet; zij steunt echter op geen enkel bewijs. Wat ons betreft, wij ontkennen haar vlakweg; en, onzerzijds, gratuite stelling aan gratuite stelling tegenover stellende, stellen *wij* op den voorgrond, dat de psychologie geen valscher en onvaster grondslag kan hebben dan die der zinnelijke waarneming. In de derde plaats wenschen wij, ten slotte, in bedenking te geven, of het niet waar is, dat wat door den eenen als eene loutere veronderstelling geminacht wordt, door den anderen als eene onomstootelijke waarheid wordt geëerbigd? Wij gelooven dat niet in twijfel kan worden getrokken.

Dat dit niet in twijfel te trekken is, wordt ons overigens overvloediglijk door den heer Schneevoogt bewezen. Geen stelliger en onomstootelijker waarheid voor *ons*, dan dat de mensch eene zelfstandige ziel heeft; geene grooter ergernis voor *hem*, dan deze, dat de psychologen »altijd van het denkbeeld eener *zelfstandige ziel* uitgaan (blz. 7)." *Wij* houden aan deze grondwaarheid vast; *hij*, van zijnen kant, roept in eene soort van verrukking uit, als sprak hij orakeltaal — de exklamatie gaat dan ook niet vergezeld van bewijzen: »Zonder zenuwen, geen gevoel; zonder hersenen, geene voorstelling; zonder ruggemerg, geene willekeurige beweging; zonder organen, geen leven; ZONDER LIGCHAAM, GEENE ZIEL (bl. 23)." *Wij* begrijpen niets van den mensch, zoo min als van de maatschappij en de historie, tenzij wij het blijvende en het voorbijgaande, het oneindige en eindige, het goddelijke in ons en het stoffelijke aan ons naauwkeurig onderscheiden; *hij* verklaart alle veronderstelde onderscheiding tusschen ziel en ligchaam voor niet veel beter dan voor baren onzin, »De oorzaak van die groote reeks van verschijnselen, die wij zielsuitingen noemen, te zoeken in dat iets, dat men *Psyche* of *ziel* NOEMDE (blz. 14)," verraadt volslagen gemis van wetenschappelijkheid. »Bij den vorm toch, zoo vernemen wij van hem op eene andere plaats, die aan ons denken, in den tegenwoordigen tijd, op deze wereld (de heer Schneevoogt schijnt aan eene soort van metempsycose — om hem niet te beleedigen met het woord *ziels-verhuizing* — te gelooven, gelijk wij later zullen zien), *noodzakelijk en alleen mogelijk is*, kan de natuurkundige de scheiding van ziel en ligchaam zich niet voorstellen, omdat hij ze niet kan *waarnemen*." — Daar hebt ge weer de gratuite en valsche veronderstelling, dat alleen het handtastelijk waargenomene stof van ons weten kan zijn! — »Oorzaak en gevolg, gaat de hoogleeraar voort, kracht en uitwerksel, ziel en ligchaam zijn eigenlijk *niet anders dan abstractien* (blz. 21)." Ziel en ligchaam — niet anders dan abstractien! — Ongetwijfeld, herneemt de hooggeleerde, op denzelfden apodiktischen toon, die van alle verpligting tot logische bewijsvoering schijnt te ontslaan, ongetwijfeld, want »eene waarheid is het, wat SCHELLING beweert, dat het *zynde* (de stof), in de ontvouwing in tijd en ruimte, van het *wetende* (de kracht) alleen door de wijze van bestaan, dat is door den *vorm*, geenszins echter door het *wezen* onderscheiden is, en dat *beide werkelijk één zijn* (blz. 8)." Zijn er nog, die deze »WAARHEID" zouden willen in twijfel trekken? De hoogleeraar zal hen overtuigen — al weer niet door bewijzen, maar door getuigenissen van — van wie? van mannen van krediet? neen, door getuigenissen van SPINOZA en van ERDMANN; ARISTOTELES toch wordt blijkbaar ten onregte door hem in een adem met deze hem bevriende pantheisten van vroegeren en lateren tijd aangehaald. En wat vernemen zij dan ter staving der veronderstelde eenheid van ziel en ligchaam? Het volgende: »Het begrip der *eenheid van ziel en ligchaam* schijnt reeds aangenomen te zijn door enkele wijsgeeren; zoo door SPINOZA, door ARISTOTELES, door ERDMANN, welke laatste den geest als het hoogste, als het eenig beginsel aanneemt van alles, wat nogtans in de natuur als ligchaam en ziel te voorschijn treedt. *Voor hem is de geest de éénheid*, zijn ligchaam en ziel, kracht en stof slechts zijne factoren (blz. 18)." En is het hun ook dan nog niet regt duidelijk, dan mogen zij hun voordeel doen met de volgende phrase: »De waarheidlievende natuuronderzoeker beschouwe de ziel niet als in *tegenstelling* met het ligchaam, noch *afgescheiden* van de natuur, maar zoo als ERDMANN zegt, ten minste als de idealiteit van de stof, terwijl de stof de realiteit van de ziel is (blz. 17)." Maar dit is dan ook de uiterste koncessie, welke gedaan kan worden aan hen, die aan een dualismus in den mensch nog eenigzins vasthouden, en die zich niet kunnen losmaken van de overtuiging, dat ziel *en* ligchaam niet *één*, maar *twee* zijn."

En zulke leeringen zijn het intusschen, die van de leerstoelen onzer inrigtingen voor hooger onderwijs, door mannen, die uitmunten in de wetenschap, aan onze akademische jongelingschap verkondigd worden! En zulke leeringen predikende als waren zij *dogmata fidei*, acht men het zelfs overtollig ze te schragen door eenig bewijs! En zulke leeringen verspreidende, die de zelfstandigheid en daarmede de verantwoordelijkheid der menschelijke ziel ten nadrukkelijkste loochenen, meent men zich er bij te mogen bepalen, ze stoutweg te affirmeeren, wel wetende, dat hoe stouter de affirmatie is, zij te grooteren invloed oefent op het meerendeel der menschen! En dan durft men nog even stoutmoedig beweeren, dat de leer van de zelfstandigheid der menschelijke ziel niets is dan eene onwetenschappelijke en dwaze en verwerpelijke hypothese! Wij hebben geene woorden om de onverantwoordelijke ligtzinnigheid en euvelmoed van zulk een gedrag naar waarde te qualificeeren! Vooral niet, wanneer wij bedenken, dat, gelijk in ons slot-artikel zal blijken, uit de gratuite stellingen en assertien van den heer Schneevoogt, door hem enkele praktische gevolgtrekkingen ontwikkeld worden, die vernielend zijn voor alle begrip van positieve godsdienst, van positieve moraal, van positief regt. Wij stellen ons voor dit eerdaags in het vereischte licht te stellen. Inmiddels besluiten wij voor heden met de schoone woorden van den Romeinschen Heiden, die het negentiende-eeuwsche Heidendom beschamen: »*Ex vita ita discedo tamquam ex hospitio. Commorandi enim natura deversorium nobis, non habitandi locum dedit. O præclarum diem cum ad illud divinum animorum consilium cœtumque proficiscar; cum ex hac turba et colluvione discedam;*" d. i.: Ik scheid uit het leven als uit eene plaats van kortstondig verblijf. Trouwens de natuur heeft ons hier wel eene pleisterplaats verleend, maar geen woonverblijf geschonken. O heerlijke dag! waarop ik naar die goddelijke raadsvergadering der zielen overgaan en deze woeling en gedrang verlaten zal.

Het Koninklijk Nederlandsche Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten is opgeheven, en vervangen door eene Koninklijke Akademie van Wis- en Natuurkundige Wetenschappen. Wij moeten erkennen, dat het Koninklijk Instituut, vooral in zijne bij uitnemendheid nationale klassen voor Nederlandsche taal- letterkunde, geschiedenis en schoone kunsten, niet was wat het zijn kon en had behooren te zijn. Daar werd weinig gewerkt — de uitgegeven Verantwoording bevestigt het, en men kent de overtuiging eeniger leden, dat de fauteuil geen prikkel tot nieuwen arbeid, maar loon voor bewezen dienst was. Bij de voorstelling van leden aan den Koning was doorgaans nepotismus, aristokratismus onverdragzaamheid, of ook bloot stoffelijk belang in 't spel. Wij keuren ten hoogste den toon af van het laatste Instituuts-manifest *aan het gouvernement des Konings en aan zijn persoon.* Daar was een kwalijk verborgen *dépit* in, hetwelk beneden de waardigheid van het Instituut had behooren gerekend te worden, en dat den minister van binnenlandsche zaken, zonder hem ernstig te grieven, bijna noodzaakte tot den thans genomen maatregel over te gaan. En toch betreuren wij zeer, dat de Regering het Instituut met zijne vier klassen ontbonden heeft, en slechts aan éene dier klassen het voortbestaan heeft gewaarborgd — omdat wij er in meenen te mogen zien eene geringschatting van de vakken zelve, die aan de zorgen der 2e en 4e klasse inzonderheid waren toevertrouwd. De Nederlandsche letteren, taal en kunst, de nationale geschiedenis is geen steun waardig; laat het daarmeê gaan zoo 't kan; als de materie, als de cijfers, maar tot de hoogst mogelijke ontwikkeling gebragt worden! Alles voor het ligchaam — niets voor de ziel.

De *Revue des Deux Mondes* heeft een goed artikel over het aan onze lezers niet geheel onbekende werk van de Barante: *Histoire de la Convention.* Opmerkenswaardig is het slot van dat artikel. Zijn auteur, de heer L. Vitet, doet uitkomen wat, volgens de Barante, het tegenwoordig tijds-gewricht meer geruststellends heeft dan het tijdvak der Konventie. Hij zelf betwijfelt echter of de vergelijking wel ten gunste van den tegenwoordigen tijd mag uitvallen. Ik geef u toe, zegt hij, dat de maatschappij van onze dagen zich in eenige opzigten gunstig onderscheidt. »Maar, gaat hij voort, is het toch niet waar dat de onverschilligheid in zaken van politiek, de liefde voor een goed leven tot elken prijs, en het zelfzuchtig *laten-begaan*, door scepticismus geteeld, treurige en bedenkelijke vorderingen hebben gemaakt? En bijaldien de huidige revolutionnairen nog stouter in het *spreken*, dan die van 60 jaren geleden in het *doen* zijn, welk nut trekken wij dan toch wel uit de waarschuwingen die zij ons geven? Wat doet onze ter dood gedoemde maatschappij om zich te verdedigen? Zij sluimert in bij het geraas van hunne bedreigingen; zij walgt van hun cynismus. Na vrij wat gevreesd te hebben, begint een ieder zich gerust te stellen. Het denkbeeld schiet wortel dat men toch in alle geval, zoo goed als kwaad, wel onder eene revolutie kan leven; dat het almede eene manier van bestaan is; langzamerhand gewent men zich en krijgt men smaak in het *provisoire*, men vertrouwt zich aan het toeval; men wordt er aan gewoon het kwade aan te nemen en alleen het ergste te vreezen; zoodat men slechts één enkelen wensch meer koestert, slechts éene wezenlijke behoefte meer kent, de behoefte namelijk om zich te bedwelmen, den wensch om zich te verstrooijen."

Uit Luxemburg wordt gemeld, dat de Kamer van afgevaardigden, na aanneming van het budget van binnenl. zaken, tot 11 November is verdaagd.

De ministerieele Engelsche *Globe* deelt thans de nota mede, die de Napelsche gezant te Londen, den 9 Aug. jl., aan Lord Palmerston zond, met verzoek om het antwoord der regering der Beide Siciliën op Sir Gladstone's aantijgingen, aan de Engelsche gezanten in het buitenland te willen ronddeelen. Zij is van den volgenden inhoud:

»Mylord! In het verslag van de *Times* van gisteren omtrent de zitting van het Huis der Gemeenten heb ik gelezen, dat Uwe Exc. in antwoord op eene vraag van Sir D. L. Evans omtrent zekere door den heer Gladstone uitgegeven geschriften tegen het gouvernement van den Koning, mijnen doorluchtigen meester, geantwoord heeft het van uwen pligt geacht te hebben, om afdrukken daarvan aan de Britsche ministers bij de onderscheiden Europesche hoven te zenden. Daar nu een antwoord op de bedoelde geschriften, gegrond op echte bescheiden, onlangs in het licht verschenen is, geef ik mij de eer daarvan 15 afdrukken aan Uwe Excellentie toe te zenden met verzoek om die wel op dezelfde wijze te willen ronddeelen, als met de brochure van den heer Gladstone geschied is.

»De bekende stelregel: *audi et alteram partem*, de hoffelijkheid van Uwe Excellentie, en nog meer hare regtvaardigheid doen mij hopen dat Uwe Excellentie dit mijn verzoek niet onbescheiden zal oordeelen.

»Ontvang enz. CASTELCICALA."

Men weet dat deze nota door Lord Palmerston bij eene nota aan den Napelschen gezant te Londen van den 18 Augustus jl. afwijzend is beantwoord. Wij hebben die nota medegedeeld in *de Tijd*, N° 1373.

De nota die de markies Fortunato, minister van buitenlandsche zaken van Napels, den 23 September heeft doen overhandigen aan den Engelschen gezant te Napels, den ridder Temple, in antwoord op de nota van Lord Palmerston aan den Napelschen gezant te Londen, den Prins van Castelcicala, is van den volgenden inhoud:

»De ondergeteekende heeft het antwoord gelezen, dat door den Burggraaf Palmerston gegeven is aan 's Konings gezant te Londen, en hij heeft de eer aan den ridder Temple, gezant van H. M. de Koningin van Engeland bij het hof der Beide Siciliën, te doen opmerken:

»Dat, vermits het formeele verbod door het wederkeerig volkenregt aan elk bestuur opgelegd, van zich te bemoeijen met de daden van binnenlandsch beheer van andere Staten, zoo lang die daden niet nadeelig zijn voor deszelfs eigen veiligheid, als ontwijfelbaar wordt aangenomen, het te denken is dat het eenige doel, hetwelk zich de edele Lord voorstelde, toen hij het gedrag der bewindslieden van Napels jegens de van hoog verraad beschuldigden, onregtvaardig en onvoorzigtig noemde, ongetwijfeld geen ander is geweest dan de wensch, om het koningrijk der Beide Siciliën van elke nieuwe beroering te vrijwaren.

»In dat geval scheen het noodig te onderzoeken, of de onbillijke handelingen waarvan Sir Gladstone in zijne brieven aan Lord Aberdeen de bewindslieden van Napels beschuldigde, waar of valsch waren. In het eerste geval, welk middel zou dan meer passend geweest zijn, dan de regering te waarschuwen dat zij aan die onbillijke handelingen een einde maakte, gelijk haar pligt zulks meêbragt?

»Na de kwestie in deze bewoordingen, de eenige waardige, te hebben uiteengezet, had de edele Burggraaf niets meer te doen gehad dan Z. Exc den ridder Temple over deze zaak te interpelleeren. Zijn langdurig verblijf te Napels, zijn vlijtig bijwonen der openbare debatten van het proces betreffende de secte *l' Unita italiana*; en van andere soortgelijke regtsgedingen; zijne volmaakte kennis van het land; alsmede zijne welbekende loijauteit en eerlijkheid boezemen den ondergeteekende de zekerheid in, dat Z. Exc. geheel en al zou hebben doen uitkomen de grove dwalingen (om ze niet met een nog erger naam te bestempelen), waarin sir Gladstone is gebragt door bedriegers en onverzoenlijke vijanden van elke maatschappelijke orde, en waarvan zijne schotschriften overvloeijen.

»Op deze wijze had men de moeite bespaard aan hen die den wil gehad hebben om die dwalingen een voor een aan te wijzen, en om de onhoudbaarheid der aantijgingen aan te duiden, niet met ijdele en algemeene bewoordingen, maar met authentieke en onwederlegbare documenten, zooals met den tekst der strafwetten van het rijk.

»De edele burggraaf Palmerston, die een der aanzienlijkste en beroemdste Staatslieden van Europa is, mogt er niet onkundig van blijven, dat de door Sir Gladstone verspreide laster, in plaats van de uitwerking te hebben, die hij zeide zich te hebben voorgesteld, een geheel ander gevolg had kunnen na zich slepen; want beleedigingen verzachten de gemoederen niet, maar zij verbitteren ze daarentegen; en vooral wanneer men ze rigt tot hen op wie men geen het minste gezag uitoefent, en die boven alle dingen gesteld zijn op hunne waardigheid en onafhankelijkheid.

»De ondergeteekende betuigt zijn leedwezen, dat hij zich genoodzaakt heeft gezien een zoo teeder onderwerp te bespreken, maar hij vindt zijne troost in de gedachte, dat de edele Burggraaf, eenmaal aangaande de waarheid ingelicht zijnde, zulk een besluit zal willen nemen, als hij in zijne wijsheid en regtvaardigheid geschikt zal achten, om den digten nevel te doen verdwijnen, waarmede men die waarheid heeft pogen te bedekken.

»Ten dien einde zendt de ondergeteekende, behalve de reeds aan den ridder Temple overhandigde exemplaren der bekende brochure, aan Z. Exc. hierbij nog 28 exemplaren, en hij neemt deze ofschoon onaangename gelegenheid te baat om hem van zijne opregte gevoelens van hoogachting te verzekeren.

»Markies FORTUNATO."

Van Napels wordt aan de *Times* dd. 19 October gemeld: »De prins Castelcicala is te Londen vervangen door prins Carini, Napelsch gezant te Madrid."

Men schrijft ons uit Grave dd. 28 Oct. het volgende: »Heden heeft alhier de installatie en beëediging van de nieuw benoemde leden van den gemeenteraad plaats gehad. Ook zijn in die vergadering herbenoemd tot wethouders, de heeren P. J. M. Hermans en L. van Roer. Gedurende de vergadering liet het muziekgezelschap *de Harmonie* voor het stadhuis zich hooren."

Tot wethouders zijn benoemd: te Vlissingen, de heeren D. Uijterboomen en J. C. Dutilh; te Gouda, de heeren Mr. J. L. A. de Grave en T. P. Viruly.

Men verzekert heden, dat de heer Enslie, benoemd minister van Marine, die betrekking voorwaardelijk heeft aangenomen, en dat er, in verband daarmede, vooralsnog geen nieuwe direkteur van marine voor het departement Willemsoord zou worden benoemd.

De Correctionele Regtbank alhier heeft op gisteren, bij een breed gemotiveerd vonnis, beslist, dat bij overtredingen op het stuk der plaatselijke belastingen, niet de straffen bij de nieuwe gemeentewet vastgesteld behooren te worden toegepast, maar nog steeds die, voorgeschreven bij het reglement op de invordering der sted. acc. en belast. voor deze stad. Zij heeft bij haar vonnis aangenomen, dat de straffen in de gemeentewet vermeld, slechts als maatstaf zijn aangegeven, voor die, welke bij een, door de plaatselijke wetgeving binnen 5 jaren na de invoering dier wet (art. 231) vast te stellen nieuw reglement, kunnen worden opgelegd.

Men meldt van Deal dd. 27 dezer, dat de Nederl. oorlog-schooner *Lansier*, onder bevel van den luit. ter zee 1e kl. Alvares, uit Hellevoet naar de Kaap de Goede Hoop bestemd, op Goodwinsand vastgeraakt, met hulp zonder schade, weder af en in Duins binnengebragt is.

Het *Journal du Limbourg* verhaalt met de volgende woorden eene vrij zonderlinge gebeurtenis, voorgevallen in de laatste geheime zitting van den gemeenteraad van Maastricht, gehouden Zaturdag ll:

»Ten half tien wordt het publiek verzocht de zaal te ontruimen; de gemeenteraad blijft zitting houden om eene geheime mededeeling van zijn president aan te hooren.

»De beraadslaging met gesloten deuren was verzocht voor eene wonderbare historie: de regering der stad had namelijk op een der zolders van het Raadhuis eene kist gevonden, bevattende eene waarde van 16,000 francs. De regering wilde niet dat het vinden dezer schat ruchtbaar werd, en vroeg dus eene geheime zitting. De kist werd plegtig voor den dag gehaald. De leden van den raad zagen in dezen schat reeds het middel om aanzienlijke verfraaijingen aan de stad te doen. Maar, o grievende teleurstelling! Die schat bestond in .... assignaten van de voormalige Fransche Republiek."

De *Bredasche Courant* meldt dat vier jonge lieden, wegens verregaande wanordelijkheden bij het gebruikelijke *ontgroenen*, van de militaire akademie zijn weggezonden.

Z. M. heeft den Nederlandschen gezant bij den Pausselijken Stoel en bij het hof van Turijn, A. graaf de Liedekerke de Beaufort, vergund het aannemen en dragen der versierselen van grootkruis der orde van St. Mauricius en St. Lazarus, hem door Zijne Majesteit den Koning van Sardinie geschonken.

Z. M. heeft 1°. benoemd tot plaatsvervanger van den kantonregter te Enschede W. P. C. Penninck; 2°. aan den luitenant ter zee van de 2de klasse F. H. W. van de Velde, thans waarnemend administrateur van het marine-etablissement te Onrust, eervol ontslagen uit het corps zee-officieren der Nederlandsche marine.

'S GRAVENHAGE, 29 Oct. De Minister van Financien heeft, onder dagteekening van heden, bekend gemaakt, dat de verzameling der Statistieke Tabellen van den Handel en Scheepvaart van het koningrijk over 1850, tot het uitgeven van welke het departement van financien bij 's Konings rescript van den 26 April jl., n°. 791 is gemagtigd, voor het publiek verkrijgbaar is gesteld bij gebroeders Giunta d'Albani, boekdrukkers te 's Gravenhage, tegen den prijs van f 6.50 per exemplaar.

— Heden namiddag is, na eene langdurige ongesteldheid, overleden Sir Ch. Edw. Cromwell Disbrowe, buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van H. M. de Koningin van Groot-Brittannie bij het Nederl. Hof.

— De steurharing-visscherij schijnt plotseling eene gunstiger wending te hebben genomen, althans gedurende de laatste dagen zijn niet minder dan 13 schuiten te Scheveningen aangekomen, met een bedrag van 861,000 stuks. De schuit die tot dusverre de meeste haring heeft aangebragt, is die van den heer P. Varkevisser, welke eene bezending had van 94,000 stuks. Thans hebben reeds 6 pinken twee reizen gedaan. Sommige vingen den haring, even als verleden jaar op het laatst van de teelt het geval was, op slechts eenige uren afstand van onze kust. De prijzen loopen zeer uiteen. Verleden jaar op dezen tijd waren er 1,701,000 stuks haring aangebragt; thans beloopt het aantal 1,649,000 en alzoo 52,000 minder.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Woensdag, 29 October.

In deze zitting zijn ingekomen: een wets-ontwerp tot wijziging van het IIIde hoofdstuk der staatsbegrooting over 1851; een wets-ontwerp tot vaststelling van het reglement op het beleid der regering in Nederlandsch Indië, en drie wetsontwerpen tot het verleenen van het Nederlanderschap aan even zoovele personen.

Het wets-ontwerp tot vaststelling der begrooting voor 18[illegible]

...dsdrukkerij over 1852 is na eenige beraadslaging met ...meene stemmen aangenomen.

Nadat de commissie tot onderzoek van de geloofsbrieven ... den heer Blaupot ten Cate daaromtrent verslag had uitgebragt, is besloten dien heer als lid der Kamer toe te laten ... hij de bij de Grondwet gevorderde eeden zal hebben ...legd.

UITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 28 October. De *Constitutionnel*, de *Gazette [de] France* en de *Presse* verklaren zich voor het nieuwe ...inet. Meest al de overige bladen noemen het onbe...nd en zeggen dat er wel ministers zijn, maar dat ... ministerie nog ontbreekt; d. i. dat er geen politiek kabinet bestaat, en dat men zich als het ware nog midden der krisis bevindt. Deze houding der pers ...niet bemoedigend voor de leden van het nieuwe kabinet.

De *Messager de l'Assemblée*, een der monarchale ...den, zegt dat de President door de zamenstelling van ... ministerie van onbeduidende personen, Frankrijk ...nederd en in het oog der wereld bespottelijk gemaakt heeft.

Een blad van de Bonapartisten-partij, de *Moniteur ... Soir*, prijst den President, dat hij bekwame en vaderlandlievende mannen, die zich van het drijven en ...gen der partijen verwijderd gehouden hebben, in ...bewind heeft geroepen, en de in partijworstelingen ...pogingen tot zelfverheffing versleten partijhoofden is ...rbijgegaan; wel zullen de teleurgestelde eerzuchti... met de revolutionnairen tegen het nieuwe bewind ...enspannen, doch deze toeleg zal, zegt het genoemd ..., bij de meerderheid der Wetgevende Vergadering ...bij het land geen bijval vinden.

Het ontbreekt niet aan geruchten bij den tegenwoor...en stand van zaken, en men verliest zich in gissin... over de bedoelingen van den President. Het zal ...est zijn, de Boodschap van Louis Napoleon af te ...hten, alvorens een bepaald oordeel te vellen.

— De *Patrie* verklaart dat de heeren Fould en Rouher niet in het nieuwe kabinet zullen treden.

— Gisteren zijn de nieuwe ministers met den President ... vergaderd geweest. Er is, zegt men, gesproken ...r het afzetten van ambtenaren, die het vertrouwen ... het nieuwe kabinet niet verdienen.

— De *Moniteur* bevat een aantal besluiten, onderteekend door Leon Faucher en vóór zijne aftreding gedagteekend, houdende veranderingen in het personeel der ...prefecten.

— Het blad deelt heden ook het besluit van den President der Republiek mede, waarbij de heer Leon Faucher wegens de buitengewone diensten door hem aan ... Staat bewezen, benoemd wordt tot kommandeur ... het Legioen van Eer.

— Men herinnert zich dat de heer Thorigny, thans ...ster van binnenlandsche zaken, behoord heeft tot ...personen die den graaf de Chambord te Wiesbaden ...pen bezocht.

— De heer Odilon Barrot is sedert gisteren te Parijs ...

— Alle vreemde gezanten hebben gisteren aan hunne ... kennis gegeven van de vorming van het ministerie.

— De President wil den 10den December minstens ... gedeeltelijke amnestie voor politieke misdadigers ...eenen. De nieuwe ministers schijnen echter hiertoe ... genegen.

— De heer de Maupas, nieuw benoemd prefect van ...icie, heeft bij zijne in functie treding eene proclamatie uitgevaardigd, waarin hij — even als zijne voorgangers — zijne ondersteuning aan de goede burgers ... de onruststokers belooft te vervolgen.

— De heer Pietry, prefect van Ariège zal den heer ...upas in het dep. Opper-Garonne vervangen.

— Het ..., door den heer Caulier ingesteld, ... van laster, zal morgen worden behandeld. De heer ...che zal voor den eischer pleiten.

— Het vaartuig *Alphonse Cezard*, aan boord hebbende de tweede bezending landverhuizers van Californië ten gevolge der gouden staven-loterij, heeft den ... dezer de reede van Paimboeuf verlaten.

— Sedert Zaturdag worden in de monumentale kapel ter eere van Lodewijk XVI en Maria Antoinette gestigt, lijkdiensten gevierd voor de rust der ziel van ... hertogin van Angoulême.

— Men verhaalt, dat er een plan van een geheim ...otschap ontdekt is, met het doel om alle voor straf ...r Algerie gezonden militairen tot een leger te vereenigen, ten einde bij de *aanstaande revolutie* tegen ... troepen van de partij der orde te veld te trekken.

MADRID, 22 Oct. De Cortes zullen den 5den November bijeenkomen. Daarbij zal geene troonrede uitgesproken worden, noch eenige verkiezing van den voorzitter der Kamer plaats hebben. Het nieuwe tarief zal ...eerst in discussie worden genomen.

— In de maand November ziet men de bevalling der Koningin te gemoet.

— Met de oorlogsstoomboot *Isabella la Catolica* zijn van Cuba weder verscheidene krijgsgevangenen aangebragt.

ENGELAND.

LONDEN, 28 Oct. H. M., Prins Albert en twee hunner kinderen hebben gisteren een bezoek bij de ex-Koningin der Franschen te Claremont afgelegd.

— Kossuth is gisteren *incognito* naar Londen gekomen, om zijne vrouw en kinderen te zien. Heden vertrekt Kossuth weder naar Southampton ter bijwoning van een feestmaal.

Men verzekert, dat lord Palmerston aan den ex-dictator van Hongarije heeft doen weten, dat hij hem met genoegen zoude ontvangen.

— De schout-bij-nacht Reid heeft onlangs door naauwkeurige bestudering der logboeken van allerlei groote schepen, in welke boeken de ligging der schepen, het weder, de wind, de toestand der zee op bepaalde uren naauwkeurig wordt vermeld, een paar geschriften: *over de wetten der stormen* uitgegeven, en daarin aangewezen dat de kennis van de door hem gevormde stormleer, de magt in zich sluit, om de kracht des winds te ontwapenen, wijl zij den zeelieden de eenvoudige middelen aan de hand geeft, van te weten, wanneer een storm opsteekt, of het schip den storm, dan wel of de storm het schip zal inhalen, of het zich in het middelpunt of op de uiterste grenzen, vóór of achter, regts of links van den orkaan bevindt, en hoe in elk geval het schip bestuurd dient te worden.

Zoo redde Kapitein Methven die zich Reid's stormleer eigen had gemaakt, zijn uit Indië komend schip *Blenheim*, door in veilige rigting de magt van den orkaan van Maart 1851 te ontzeilen, die vele schepen deed vergaan en bereikte behouden de Kaap. Op denzelfden breedtegraad werd op den 22 Maart, ten 8 ure des morgens, het schip *Trafalgar* verschrikkelijk gehavend, terwijl kapitein Methven, die wist dat hij weldra den Oost Noord-Oostelijken grens des storms naderde, die hij op den 19 door zijn koers Zuidelijk te nemen, verlaten had, op denzelfden dag des morgens ten 3 ure alle zeilen bijzette en zijn volk toeriep: »past goed op, anders zijt gij binnen een half uur lijken." Op denzelfden dag leden minstens een half dozijn groote koopvaardij-schepen schipbreuk of belangrijke schade. Zes dagen later barstte er een nieuwe orkaan los, en drie schepen, die volgens Reid's theorie bijdraaiden om den storm te ontgaan, leden niet het geringste verlies. De kapitein van een dezer drie schepen zeide: »Ik ben volkomen overtuigd dat deze manoeuvre, het ter regter tijd doen ankeren van het vaartuig, 350 zielen en het schip bewaarde."

Der Engelsche regering ontging het gewigt dezer stormleer niet. Lord Palmerston en Graaf Grey bragten alle Consuls en koloniale ambtenaren met haar in kennis en de begeleidende brief van den eerstgenoemden minister luidde aldus:

»Ik zend u nevensgaand geschrift met bijlagen van den overste Reid, die vele jaren aan de studie van de theorie der stormen wijdde, ten einde in het belang der scheepvaart, de wetten, waaraan de stormen gehoorzamen, uit te vorschen.

»Tot practisch nut van zoodanig onderzoek, is het noodzakelijk, dat de bedoelde verschijnselen in de atmospheer, in overeenstemmende daadzaken over een zoo groot mogelijk gebied, door bekwame personen worden nagegaan en opgeteekend. De heer Reid meent, dat dit het best door haven-kapiteins, vuurtoren-wakers, en andere soortgelijke beambten, als aanhoudende oplettendheid op luchtverschijnselen aanbevolen, kan geschieden. Dien ten gevolge zult gij uwe beste pogingen in het werk stellen, om kennis aangaande dit gewigtig onderwerp te verkrijgen en mij elk halfjaar de verlangde inlichtingen, met zulke aanmerkingen, als zich aan u voordoen te doen geworden. Daar het van belang is, de berekeningen, betreffende de banen, door stormen afgeloopen, zoo veel mogelijk openbaar te maken, zoo zult gij dit in dagbladen en periodieke geschriften zoo veel mogelijk bevorderen."

DUITSCHLAND.

KEULEN, 29 October. Men spreekt van het hervatten der onderhandelingen tusschen Pruissen en het nieuwe ministerie voor de beëindiging van de kwestie der Hertogdommen, en men schijnt te Berlijn te hoopen, dat de zamenstelling van het nieuwe kabinet geen zoo groote hinderpaal zal zijn tegen eene oplossing als men aanvankelijk geloofd had.

— De Koning heeft aan de door den H. Vader gedane benoeming van twee leden van het Keulsche Domkapittel tot Bisschoppen, zijne goedkeuring geschonken.

— De Wurtembergsche Tweede Kamer heeft in de zitting van 26 October de voorloopige inning der belastingen voor een termijn van 4 maanden toegestaan.

— De toestand in Hanover blijft dezelfde. Men spreekt van eene beweging in het land, om een petitionnement voor de organieke wetten uit te lokken. Men zou den Koning trachten over te halen om die wetten uitte vaardigen in weerwil van den Bond, dien men incompetent zou verklaren. (?) Het is niet waarschijnlijk dat aan dien wensch van het Hanoversche volk voldaan zal worden.

— Tusschen Frankrijk en Hanover is den 20 eene overeenkomst gesloten, betrekkelijk eene wederkeerige bescherming van den letterkundigen eigendom.

— Den 24sten is te Hamburg eene provisioneele bepaling openbaar gemaakt, welke het verbod der huwelijken tusschen Joden en Christenen opheft en de geregtelijke formaliteiten regelt, welke tot het geldig aangaan van zoodanige huwelijken gevorderd worden.

— Te Freiburg in Baden bestaat reeds sedert lang een theolotisch convict, waarop aan de geestelijke overheid bijna niets geen invloed gelaten is. Na lang onderhandelen, heeft thans de Aartsbisschop verklaard, dat hij de kweekelingen van het convictorium in het vervolg slechts dan zou wijden, wanneer ten aanzien van deze instelling de bepalingen van het Concilie van Trente werden vervuld.

— Na men verneemt, heeft de Bisschop van Fulda het plan der stichting eener katholijke Universiteit aldaar, aan den H. Vader voorgelegd. De Paus keurde het goed en moet zelfs eene bijdrage hebben geschonken.

— Eerlang zullen de Provinciale Staten van Sleeswijk worden bijeengeroepen. Zonderling genoeg toonen de Deensche bladen zich daarover zeer ontevreden.

— Het gerucht der zending van bondskommissarissen naar Bremen, ten einde het verschil tusschen de Senaat en de burgerij te beslissen, schijnt voorbarig te zijn geweest.

BERLIJN, 26 Oct. In het tolkongres, dat in December alhier zal bijeenkomen, zal, volgens een dagblad, worden voorgesteld het regt op de beetwortel-suiker te verhoogen.

— Volgens de ministerieele dagbladen heeft het bezoek van den Koning van Saksen op Sans Souci geenerlei staatkundig doel.

WEENEN, 26 October. Prins Windischgrätz wordt hier verwacht tegen 5 November, om deel te nemen aan de conferentien over de aanstaande militaire organisatie, die onmiddelijk na de terugkomst van Z. M. uit Galicië een aanvang zullen nemen. De Keizer zal met de aanstaande lente een reisje maken in Hongarije en Transylvanië en later nog in Croatië, Slavonië, de militaire grenzen en de kustlanden.

ITALIE.

Uit Bern berigt men, dat het aanleggen van een spoorweg over de Alpen meer en meer de opmerkzaamheid der Duitsche regeringen tot zich trekt. Behalve Pruissen heeft nu ook Baden eenen ingenieur derwaarts gezonden, om zich van de uitvoerlijkheid dier hoogst belangrijke, maar tevens zeer moeijelijke onderneming te overtuigen. Daar door de verwezenlijking van dit plan aan bijna alle Duitsche staten eene snelle en onbelemmerde communicatie met Genua en andere Italiaansche havens wordt verzekerd, vleit men zich in Zwitserland dat zij zich bereidwillig zullen toonen, hetzelve door geldmiddelen als anderzins te bevorderen.

In een brief van Napels 19 Oct. aan de *Times* leest men het volgende:

»Het Napelsche gouvernement heeft eene commissie benoemd tot onderzoek der redenen van de inhechtenisneming van verscheiden politieke gevangenen in de provincien, en tot het maken eener lijst van personen, die aan de koninklijke genade kunnen worden aanbevolen."

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 30 October.

BEVALLEN (28 Oct.): M. C. Oosterbaan, geb. Roest, D. — (29 Oct.): H. Rensing, geb. Ter Horst, Z.

OVERLEDEN (25 Oct.): H. H. Prasse, 90 j. - J. J. Jansen, 54 j.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 29 Oct. Heden werden tot geheimen prijs verkocht 1242 kisten blond Havana Suiker, aangevoerd per *Resolution*.

GRAANMARKT.

SCHIEDAM, 29 Oct. Moutwijn ƒ 11,62½; Jenever ƒ 15,25 Amst. Proef ƒ 16,50, per Ned. vat zonder fust zonder de belasting.

ANTWERPEN, 29 Oct. *Ruwe Suiker*. Voor uitvoer zijn verkocht 1200 k Havana.

LONDEN, 28 Oct. *Ruwe Suiker*. Mauritius; geen veiling en weinig omzet uit de hand. *Geraffineerd*, ferm en zeer matige vraag. Bruine Lompen 44 s. 6 d.

Koffij. Native Ceylan lusteloos, en in veiling zijn ... opgehouden tot 40 s. voor goed ord.

LIVERPOOL, 27 Oct. *Katoen.* De markt was heden ferm en de prijzen voor alle soorten dezelfde als Vrijdag. De verkoopen bedragen omstreeks 7000 b.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds			29 OCT. 4½ u. gebl.	30 OCT. 4½ u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	57$\frac{1}{16}$	56$\frac{11}{16}$	56$\frac{15}{16}$	56⅞
Dito Dito	3	»	67⅛	66$\frac{13}{16}$	66$\frac{15}{16}$	—
Dito Dito	4	»	88⅜	87⅞	88⅛	87⅞
Dito Obligatien O. I.	4	»	87⅝	87⅞		
Amortis. Syndic.	3½	»		88¼		
Handel-Maatschappij	4½	»				
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»				
Aand. Holl. S. M.	»	»				
Obligatien	»	»				
BELGIE, Obligatien 1844	»	»				
Cert. bij de Belg. Bank.	2½	»				
Dito bij Rotsch. en Volksv	»	»	46½	46¼		
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	51¼	50⅝	50¾	50⅝
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	»	13⅝	13⅛	13¼	13⅛
Dito Dito »510	»	»	13½	13⅛	13$\frac{5}{16}$	13¼
Dito Onbep. Stukken	»	»	13⅝	13⅛	13¼	
Dito	3	»	38½	38		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	34$\frac{15}{16}$	34⅜	34$\frac{9}{16}$	34$\frac{9}{16}$
Coup. *Ardoins*	»	»	7⅞	7$\frac{1}{16}$	7¾	
Passive		»		5$\frac{1}{16}$		
Fransche Uitgest.		»				
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu	4	»	33½			
Dito Dito	»	»	33	32⅝	32$\frac{13}{16}$	32¾
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	104¼	104		
Dito dito 1828 en 1829	»	»	103½			
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»	94½	94	94¼	—
Dito	4½	»	99⅛	99¼		
Dito bij *Hope*	4	»	87⅞	87½		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	87½			—
Dito bij id. 5de Serie	4	»				
Cert. te Hamburg	5	»		65		
Inschrijving in Assignat.	6	»		65		
Cert. van dito	»	»		149½		
POLEN, Aand. à fl. 500	»	»				
Dito met Lot. » 300						
AMERIKA, Bank-Actiën		»	2⅛	2¼	2⅞	2⅞
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50	f			70¼	70¼	
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	71¼	35½		
Dito	2½	»		36	36⅛	—
Dito Nieuwe	2½	»	36⅝			
Dito Nieuwe	5	»	78$\frac{1}{16}$	77⅜	77¼	77¾
Ween. Bank bij *Goll en C°.*	»	»		59		
Dito	4	»				
Aand. met Loting fl. 500		f				
Nieuwe dito » 250		»				
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer*	5	pCt.		88⅜	88½	
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	88⅜			
Dito Leening 1843	5	»				
Dito £200		»				
PERU	4½	»	86½			
MEXICO	5	»	25[illegible]	24½	24⅝	24½
VENEZUELA 6 pCt. nu	3	»	33⅜			
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	»				
ECUADOR		»				
Grieken	5	»				

De groote hoeveelheid fondsen, die heden ter markt gebragt werd, zoo in Binnenl. als Buitenl. effecten, veroorzaakte in beide soorten eene gevoelige daling, en zijn dezelve alle min of meer ½ pCt. minder dan gisteren verhandeld geworden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	f	56⅛	Livorno	2/m.	f	38⅜
„	zigt	„	56$\frac{7}{16}$	Napels	„	„	80
Bordeaux	2/m.	„	55⅝	Petersburg	„	„	1,82½
„	½/m.	„	56⅞	Weenen	6/w.	„	28½
Madrid	3/m.	„	243½	Augsburg	„	„	35¼
Cadix	„	„	244½	Frankfort	„	„	99
Seville	„	„	241½	Hamburg	2/m.	„	34⅞
Bilbao	„	„	242½	„	zigt	„	35$\frac{1}{16}$
Lissabon	„	„	41½	Londen	2/m.	„	11,80
Porto	„	„	41½	„	zigt	„	11,87½
Genua	2/m.	„	46⅜	Rotterdam		„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 29 Oct. Belg. leen. 2½ pc. 49¾; 5 pc. 96⅜; 1840, 5 pc. 99; Spanje Ard. 5 pc. 13⅜; Binnenl. 3 pc. 35; Coupons —; Rom. Leening 73⅜.

PARIJS, 28 Oct. Fransche 3 pc. 55,65; id. 4 pc. —,—; 5 pc. 90,15; 5 pc. N. —,—; Schatk. 3,50; Bank-Actien 2085,—; Belg. 1840, 5 pc. 101⅜; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. 91¾; 2½ pc. —; Napels 5 pc. —,—; Spanje, Buitenl. 3 pc. —; Binnenl. 3 pc. 35½; Holl. 2½ pc. —; Piemont 1834 965,—; 1849 —,—; 1851 880,—; Haïti —,—; Rom. Leening 75¾.

MADRID, 24 Oct. Spanje 3 pc. 36¼; Ardoins 5 pc. 15⅞; Uitg. Schuld 5$\frac{5}{16}$; Coupons 8.

LONDEN, 28 Oct. Cons. kont. — a —; op tijd 97⅝ a 97¾; Braz. 87 a 89; 1829/39 86 a 88; 1843 — a —; Den. 3 pc. 77 a 78; N. L. 5 pc. 101½ a 102; Ecuador — a —; Gren. 14 a 14½; Uitgest. 3¼ a 3¾; Mexico 26⅜ a 26⅝; Peru 4 pc. 88 a 89; Uitgest. 41 a 42; Portugal 5 pc. 85 a 87; 4 pc. 33 a 33½; 3 pc. 33 a 34; Rusl. 1822, 5 pc. 111 a 112; (N.) 4½ pc. 102 a 102½; Spanje 5 pc. 20¼ a 20½; 3 pc. 38¾ a 39; Coupons — a —; Passive 5$\frac{3}{16}$ a 5$\frac{5}{16}$; Holl. 2½ pc. 58½ a 59; 4 pc. 89½ a 90; Venez. 33 a 34; Uitgest. 11 a 12.

WEENEN, 28 Oct. Met. 4½ pc. 81⅞; 5 pc. 92½; Bank-Actien 1240.

BERLIJN, 28 Oct. Schuldbr. 3½ pc. 88½; Loten 119¾; Rusl. Stiegl. 4 pc. 94⅞; Pools. 4 pc. 83; Loten fl. 200 19¼; id. fl. 300 145; id. fl. 500 85.

HAMBURG, 28 Oct. Rusl. Eng. Leen. 106½; Stiegl. 4 pc. 89; Spanje, Ard. 5 pc. 12⅞; Binnenl. 3 pc. 32⅞.

FRANKFORT, 28 Oct. Met. 5 pc. 74; 4 pc. 59; 2½ pc. 38¾; Bank-Actien 1169; Darmst. Loten fl. 50 82½; id. fl. 25 28; Badensche Loten fl. 50 59⅜; id. fl. 35, 34⅝; Nassausche 25⅞; Holl. 2½ pc. 57⅝; Werk.-Sch. 4 pc. 89¾; Sijndic. 3½ pc. 89¼.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 29 Oct. J. Hohorst, Adolphine, Sunderland. - H. W. Stuit, Geerdina, Baijonne. - A. Gunter, Cornelia; Londen. — Gisteren nog: J. Robinson, Paragon, Sunderland.

HELVOET, 29 Oct. J. Spaanderman, Zwaluw, Havana. — Voor de wal: K. de Kok, Mentor, Archangel.

UITGEZEILD:

HELVOET, 29 Oct. R. Stranack, Concordia, (s.) Londen. - T. Swart, Burgemeester Huidekoper, (s.) id.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 29 Sept. op 13°. 33' N.Br. 27°. 30' W.L. (van Parijs) India, Kapt. Pronk, van Rott. n. Bat.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BALTIMORE, Adolphine, Hohorst. 600 v. Tabak, van Eeghen en Comp. 50 v. dito, P. T. Bicker; 55 v. dito, E. C. Ruij; 100 v. dito, J. A. Kluijtenaar.

CEFALONIA, Dannebrog, Mogensen 1 lading krenten Order.

SCHEEPS-VRACHTEN.

KONINGSBERGEN, 25 Octobe. Naar Amst. *f* 13 voor Zaad; n. Antwerpen *f* 14 v. dito.

DANTZIG, 23 Oct. Naar Amst. *f* 14; n. Rott. *f* 15 v. Rogge; n. Edam *f* 13¾; n. Harlingen *f* 13¼, beide v. Hout-

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE-DIEP, 29 Oct. Aldebaran, B. G. Meyboom, Bat. - Elisabeth, H. J. Hubert, Sur. - Amicitia, H. H. Arends, Constantinopel.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 30 October in lading naar:

Keulen	W. van Ooijen, Vrouw Maria.
„	H. Kalfs; Coln N°. 17.
Mainz	B. Kirschreiber, Mainz N°. 5.
Manheim	P. M. Itschert, Fortuna.
Duisburg	J. Otten, Johanna.
Dusseldorp, Neus en Urdingen	W. van Stokkum. de Atlas.
Frankfort & Coblentz	A. Urmetser, Frankfort N°. 6.
Brussel, Antwerpen en oml. plaatsen	E. J. Glim, de Twee Gezusters. Sluit 31 October.
Antwerpen, enz.	M. Martens (Stoomsleepdienst), de Vier Gebroeders. Vertr. 31 Oct.

AMSTERDAM, 29 October vertrokken naar:

Manheim	W. Bouwmeester, Carolina.
Weesel	P. J. Balck, Vrouw Rebecca.
Keulen	H. Holtz, Colln N°. 2.

Rijnhoogte	ARNHEM 29 Oct. 2 el 10 duim.
	KEULEN 29 „ 9 vt. 0 „

ADVERTENTIEN.

(1465) Bevallen van een *ZOON*, E. A. JANSSEN, geliefde Echtgenoot van TH. FR. VAN AERNSBERGEN.
NIJMEGEN, 28 October 1851.

EEN NIEUW BEWIJS *van krachtdadige werking der Zalf en Pillen van HOLLOWAY, bij de genezing van een ziek been.*

Mejufvrouw Mandeville te Stretton leed sedert bijna drie jaren aan verschrikkelijke zweren aan beide beenen. Niettegenstaande de verschillende geneeskundige behandelingen die zij onderging, werden de verzweringen van dag tot dag erger, en sedert eenige maanden was zij geheel buiten staat om te staan. Eindelijk besloot zij de Zalf en Pillen van Holloway te gebruiken en dit uitmuntend geneesmiddel had spoedig een bewonderenswaardige uitwerking, want in weinige weken tijds waren alle hare wonden genezen, en zij had volkomen het gebruik harer beenen weder, zoodat zij thans in staat is, met veel gemak, dagelijks één weg van onderscheidene mijlen gaans, te voet af te leggen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.
Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij W. C. VAN DORT te *'s Hage*, bij A. P. MELIUS te *Utrecht* en bij J. STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.* (1431)

In een Sigarenfabrijk te Kampen, bestaat ge-legenheid tot plaatsi[ng] van een **LEERLING** van de R. K. Godsdienst. Ad[res] met *franco* brieven onder Letter B. bij den Boekhand[e]laar M. P. LUGTEN te Kampen. (14[…]

Eene Jufvrouw van de R. C. Godsdienst van ee[ne] fatsoenlijke familie, tusschen 30 en 35 jaren, zag zich gaarne zoo spoedig mogel[ijk] geplaatst, hetzij als **JUFVROUW VAN GEZE[LSCHAP]** of tot **HUISHOUDSTER**, liefst in e[en] klein gezin. Reflecteerende gelieve zich met *fra[nco]* brieven te adresseren onder de letters M. S. aan het Bure[au] van *de Tijd N. H. Courant.* (14[…]

(1439) Het Bestuur der **VEREENIGING VA[N] DEN H. VINCENTIUS VAN PAULO** te *[Ams]terdam*, voornemens zijnde in den aanstaanden wi[nter] wederom eene LOTERIJ te doen plaats hebben, [ten] behoeve der door haar bedeeld wordende *Arme H[uis]gezinnen*, neemt de vrijheid allen, die in het lot [der] armen belang stellen, uit te noodigen, tot dat lie[fda]dig doel wel te willen medewerken; en vleit zich hare pogingen niet minder dan in het voorleden [jaar] krachtdadig te zullen worden ondersteund. De Er[ven] MULDERS, Boekhandelaars aan den Stijger over de Ko[ren]beurs, zullen zich volgaarne belasten met het ge[ven] van alle verlangde informatien en met de ontvangst [van] al hetgene wat men tot opluistering der Loterij m[oge] gelieven bij te dragen.
Rotterdam, 13 September 1851.

STOOMBOOT-DIENST tusschen

ZIERIKZEE en ROTTERDAM

en tusschenliggende plaatsen en veeren;
DIRECTE VAART MET DE
STOOMBOOT **STAD ZIERIKZEE**,
Dagen en Uren van vertrek in de maand November 1[851].

Van ZIERIKZEE:					Van ROTTERDAM:			
Zondag	2,	's morg.	7	ure	Zaturdag 1,	's morg.	9	
Dond.	6,	„	10	„	Dingsd. 4,	„	4	
Zondag	9,	„	11½	„	Vrijdag 7,	„	4[…]	
Dond.	13,	„	5	„	Dingsd. 11,	„	6	
Zondag	16,	„	5½	„	Vrijdag 14,	„	7½	
Dond.	20,	„	9½	„	Dingsd. 18,	„	10[…]	
Zondag	23,	„	11	„	Vrijdag 21,	„	4	
Dond.	27,	„	5	„	Dingsd. 25,	„	6	
Zondag	30,	„	5½	„	Vrijdag 28,	„	7[…]	

Aanlegplaats te Rotterdam, aan het Oude Hoofd, [te] Dordrecht aan de Hooi-Kade.

De Goederen kunnen uiterlijk tot een half uur [voor] het vertrek der boot bezorgd worden; later kom[ende] blijven dezelve tot de eerstvolgende reis liggen.

Nadere informatiën zijn te bekomen: Te Rotterd[am] bij den heer C. G. Weldrager, Haringvliet, wijk [...] n°. 11. Te Dordrecht, bij den heer J. B. Zalin, M[…] B. n°. 217. Te Brouwershaven, bij den heer C. v. d. B[…]

Bij vertrek des nachts kunnen de Passagiers, [zulks] verkiezende, des avonds te voren zich aan boord [be]geven. ([…]

STOOMJAGTEN
varende tusschen
ROTTERDAM, MIDDELBU[RG]
en op alle daar tusschen gelegen plaatsen.
Voor de Maand NOVEMBER 1851.

Van *Rotterdam.*					Van *Middelburg*		
Zondag	2,	's morg.	10	u.	Zondag	2,	's morg.
Dingsd.	4,	„	4	„	Dingsd.	4,	„
Woensd.	5,	„	5	„	Woensd.	5,	„
Vrijdag	7,	„	6	„	Vrijdag	7,	„
Zondag	9,	„	6	„	Zondag	9,	„
Dingsd.	11,	„	6½	„	Dingsd.	11,	„
Woensd.	12,	„	7	„	Woensd.	12,	„
Vrijdag	14,	„	8	„	Vrijdag	14,	„
Zondag	16,	„	10	„	Zondag	16,	„
Dingsd.	18,	„	10	„	Dingsd.	18,	„
Woensd.	19,	„	10½	„	Woensd.	19,	„
Vrijdag	21,	„	5	„	Vrijdag	21,	„
Zondag	23,	„	5½	„	Zondag	23,	„
Dingsd.	25,	„	6½	„	Dingsd.	25,	„
Woensd.	26,	„	6½	„	Woensd.	26,	„
Vrijdag	28,	„	8	„	Vrijdag	28,	„
Zondag	30,	„	8½	„	Zondag	30,	„

De Goederen kunnen tot één uur *voor* de Af[vaart be]zorgd worden; later aangebragt, blijven dezel[ve tot de] volgende reis liggen.

Er bestaan Diligence-diensten tusschen *Midde[lburg]*, *Vlissingen*, *Zierikzee* en het Veer te *Zype*, [en] het Veer te *Wolfaartsdijk*.

Te Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukkerij [...]